

Viết mãi vỗ ngõi đậm ra chán, mun thay đổi viết vỗ nhõng cái không phai là ngõi.

Viết gì bây giờ? Loài viết nghe? Tôi sao không? các bạn tôi đều yêu thú viết. Người i thích heo, bò, dê. Người i thích gà, vịt, chim chóc. Người i lợ i thích tôm, cua, cá, mực. Có người lợ i thích nghêu, sò, ốc, hến. Vịt mệt điệu kién. Luôn luôn phai có mệt chai rệu u bên cạnh.



Nói chuyen thú vặt nóm trên đĩa nhồi vây choco choco thuộn tai các ngài trong Hồi Bộ Văn Súc Việt. Nhóm! Vây thì nói chuyen loài vặt mệt cách nghiêm chỉnh vây. Năm nay năm chó choco gì bông nói chuyen chó. Thôi đi ông ơi, chuyen chó người ta đã nói chán chê từ hồi báo xuân lòn! Rồi sao? Tôi cảm tình con rùa nên viết gì cũng cảm nhận nha. Còn năm chó thì còn có quyển nói chuyen chó!

Ngày còn ở Saigon tôi có một tên bạn đồng nghiệp khá thân. Tên này có cô vui tính tình hót sặc đón sặc. Vì sao đáng cười là cười ngay. Vì sao không đáng khóc cũng khóc ngay. Cô có nuôi

một con chó. Cõng lõm! Một bãa tôi tĩ i nhà chõi trông thõy võ bñ n tôi ngõi quay lõng vào tõi ngõ tõm tõc khóc. Tôi đõa một dò hõi. Bñ n tôi kéo tôi ra ngoài cõa nói nhõ: “Con chó cõa bà y mõi chõt tõi qua. Khóc gõn mõt ngày rõi đó. Chõc lúc tao chõt bà y cũng chõng khóc nhiõ u nhõ võy đâu!” Ngày hôm đó, tôi và tên bñ n phõi chõ xác chó lên xa lõ kiõm mõt khoõng đõt chôn cõt đõp mõ dàng hoàng.

Hè năm ngoái tôi tõi Houston có ghé chõi nhà anh bñ n. Nhìn quanh quõt mõt hõi tôi hõi võ tên bñ n: “Bà không nuôi chó nõa hay sao?”. Câu trõ lõi có kèm theo mõt nõ cõi ngõi ngõi nghõu: “Thôi, sõ lõm rõi. Đi làm cõc thõy mõ giõ đâu mà nuôi chó!”

Võ bñ n tôi tõi Saigon lõn lõi sang tõi tõn Houston đõi tính nõt đâm ra sõ nuõi chó. Nhõng lõ Saigon, nhõng nhà quý tõc đõ tõ Bõc vào, tõ rõng ra lõi đâm ra mõn chó. Báo Viõt Báo Kinh tõ xuõt bñ n tõi Cali, trong mõc Thõ Saigon, có kõ chuyễn chó “quý tõc” cõa các ngài cán.

Muõn đõõc làm mõt con chó loõi kiõng phõi có thân thõ thuõc gõc Pékinois, Doberman, Boxer, Berger...và cõ Chi Hua Hua chõ lõn hõn con chuõt chút đõnh. Ăn uõng thì ngoái tiêu chuõn thiõt bò tái hoõc sõng hàng ngày, chó phõi có xõõng gõm đõ võ đõõc chõc rõng, võ giõi trí...võn. Đau lõm hay chích ngõa đã có chi cõc thú y thành phõ. Thõi gian rõnh thì đõõc dõn đõ dõ o mát hoõc du ngoõn xa đõ giúp chõ tăng thêm phõn trõõng giõ.

Mõt con chó kiõng tùy chõng loõi giá tõ 2 chõ tõi hàng chõc lõõng vàng nõu rõt giõng. Ngoài tiõn ăn còn tiõn.... hõc sõ sõ mõi khóa trên 50 ngàn đõng. Nõu chõ bñ n, các huõn luyõn viên sõ tõi tõn nhà đõa đón chó. bà lõn M. Th. nhà lõ đõõng Đõi n Biên Phõ, Quõn 3, có đõn mõõi con chó Fox thuõn chõng chõ lõn bõng con mèo. Mõi lõn có khách, bõy chó đõõc đõa ra làm kiõng và khoe riêng tiõn mua thõc ăn cho chó mõi tháng đã đõ dõt dãm ba chõ vàng. Đó là chõa kõ tiõn may mõc, tiõn bác sĩ thú y.

Nhõng cõc cõng bé bõng đõõc bõng bõ, nâng niu trên tay chõng khác gì con mõn dòng giõng cõu lõm cô chiêu. Tõi phòng thú y, nhõng chú cõu đõõc chõ đõn bõng ô tô nhà, tài xõ là đàn em cõa xõp ông. Còn xõp bà thì vuõt ve, nõng nõu cõc cõng trong khi chõ khám bñnh. Bà nào cũng tõ ra hõnh diõn, so sánh, hõi han và kõ lõ võ “cõu tõch” lõn thành tích đáng yêu cõa cõc cõng cõa mình. Có bà ràn rõa nõõc mõt trong lúc chõ đõi con chó cõng đõõc bõng bõt mõt chân bõ gãy trong mõt tai nõn giao thông lúc “cõu” bõng qua đõõng. Có bà võ a hôn hít võ a thì thõm “mõ mõ con con” või chú chó nhõt đõ võ yên cho nó tiêm ngõa dõi. Có bà võ a ôm con chó mõi “dõt bóng” ra ngoài võ a khóc nhõ chính xõp ông võ a mõi chõt.

Tên b&#250;n tôi đ&#250;c t&#250;i đây ch&#250;c c&#250;m th&#250;y đ&#250;c c&#250;n ph&#250;n an &#250;i. Ch&#250;ng ph&#250;i ch&#250; m&#250;nh h&#250;n c&#250; có th&#250;n ph&#250;n kh&#250;ng đ&#250;c b&#250;ng ch&#250;u c&#250;ng c&#250;a v&#250;. &#250;m&#250;t đ&#250;t n&#250;c mà đ&#250;a s&#250; d&#250;n ch&#250;ng c&#250;n kh&#250; c&#250;c, m&#250;t đ&#250;t n&#250;c đ&#250;c x&#250;p h&#250;ng l&#250;à m&#250;t trong nh&#250;ng n&#250;c nghè&#250; nh&#250;t th&#250; gi&#250;i, nh&#250;ng c&#250;n b&#250; cách m&#250;ng h&#250;ng g&#250;c đ&#250;a làm m&#250;t cu&#250;c cách m&#250;ng đ&#250;c b&#250;o chí m&#250;nh danh l&#250;à cu&#250;c cách m&#250;ng...ch&#250;. Nh&#250;ng con ng&#250;i sau bao nhiêu năm tranh đ&#250;u ch&#250; mang l&#250;i đ&#250;c c&#250;m no cho d&#250;n ch&#250;ng đ&#250;a t&#250;m h&#250;i lòng v&#250; đ&#250;a mang l&#250;i đ&#250;c sung s&#250;ng cho ch&#250;.

Th&#250; Đô H&#250;a N&#250;i x&#250;ng đ&#250;ng l&#250;à ng&#250;n c&#250; đ&#250;u c&#250;a c&#250; n&#250;c v&#250; đ&#250;a đ&#250;t t&#250;i đ&#250;nh cao c&#250;a n&#250;n v&#250;n minh chó. Báo H&#250;a N&#250;i M&#250;i đ&#250;a d&#250;ng m&#250;t ph&#250;ng s&#250; kh&#250; bi h&#250;i v&#250; “n&#250;n v&#250;n minh chó” c&#250;a đ&#250;am c&#250;n b&#250; tr&#250;ng gi&#250; nguy&#250;n v&#250;n nh&#250; sau:

Thành ph&#250; hà N&#250;i c&#250;c t&#250;nh c&#250; hàng v&#250;n chó c&#250; nh&#250;, theo s&#250; h&#250;ình thành m&#250;t th&#250; tr&#250;ng đ&#250;ng k&#250;, t&#250;c đ&#250;ng đ&#250;n ph&#250;n t&#250;m lý x&#250; h&#250;i. Hàng v&#250;n “c&#250;, c&#250;u” mang l&#250;i ni&#250;m vui, đ&#250;ng s&#250;ng v&#250; s&#250; “quý t&#250;c” cho hàng v&#250;n gia đình m&#250;i gi&#250;u l&#250;en theo th&#250;i m&#250; c&#250;a. Có l&#250; ph&#250;i g&#250;i đ&#250;a là n&#250;n v&#250;n minh chó ch&#250;ng? Không ngoa đâu, b&#250;i đ&#250;a có đ&#250;am ma chó t&#250;i hàng cây vàng, thì can gì các ông b&#250;, bà m&#250;....ch&#250; không l&#250;am đ&#250;am c&#250;i cho các cô chi&#250;u c&#250;u c&#250;m chó linh đ&#250;nh, v&#250; sinh nh&#250;t, k&#250; ni&#250;m t&#250;ng b&#250;ng cho chó...múa đ&#250;i!

B&#250;c ch&#250;n vào nh&#250;a m&#250;t ng&#250;i b&#250;n t&#250;i ch&#250;c “giám”, tôi nghe gi&#250;ng ông ch&#250;: “Nào, “c&#250;ng” c&#250;a b&#250;... d&#250;i m&#250;i, m&#250;ng có m&#250;t câu mà đ&#250;...Ăn đi con. C&#250;m m&#250; t&#250; tay tr&#250;n đ&#250;y...Nào ăn đi nhé. B&#250; có khách m&#250;t ch&#250;ut r&#250;i vào v&#250;i con ngay!”

Anh b&#250;n b&#250;ng ph&#250; c&#250;a tôi t&#250; nh&#250;a trong đ&#250;i ra, nh&#250;y m&#250;t m&#250;t cái. Tôi h&#250;i:

“Cháu c&#250;m h&#250; anh?”

“Không, cháu nó l&#250;am n&#250;ng...h&#250; h&#250;, non tháng nay “c&#250;bé” có d&#250;u hi&#250;u thi&#250;u n&#250;. Cháu s&#250;p hành kinh r&#250;i...h&#250; h&#250;...”

Quái. Tôi có nghe nh&#250;m kh&#250;ng? Rõ ràng con b&#250;é l&#250;n nh&#250;a anh năm nay m&#250;i l&#250;y ch&#250;ng, k&#250; b&#250;d&#250;i đ&#250;i qu&#250;a c&#250;i g&#250;n th&#250;nh nh&#250;a nghè&#250; h&#250;t. Còn th&#250;ng th&#250; hai v&#250;a d&#250;t cái xe c&#250;a b&#250; t&#250; trong nh&#250;a lao ra, suýt h&#250;c c&#250; vào tôi mà ch&#250;ng th&#250;em xin l&#250;i. Hay là anh nh&#250;n con nu&#250;i mà tôi ch&#250;a hay bi&#250;t?

Ti&#250;ng bà ch&#250; g&#250;t kh&#250; trong:

“B&#250; đã xin l&#250;i con r&#250;i mà! Thôi thì m&#250; xin l&#250;i con l&#250;n n&#250;a v&#250;y. Thôi ăn c&#250;m đ&#250;i con. C&#250;m ngon đ&#250;y con &#250;. Hay m&#250;t đ&#250; m&#250; mua ph&#250; x&#250;o con ăn?”

Đích th&#250; b&#250;n tôi nh&#250;n con nu&#250;i r&#250;i. Cũng có l&#250;...

“B&#250; đ&#250;u n&#250;o, r&#250;t cho con c&#250;c n&#250;c!”

Ti&#250;ng bà ch&#250; vang l&#250;en ph&#250;ia trong.

“Có ngay. Có ngay.”

B&#250;n tôi b&#250;t đ&#250;y, v&#250; bình n&#250;c b&#250;ng nh&#250;a lao vào, h&#250;n h&#250;. Tôi cũng th&#250;y vui l&#250; i tình c&#250;m c&#250;a ng&#250;i b&#250;n già. Khi tr&#250; ra, tôi c&#250;i b&#250;o:

“Nom anh d&#250;o n&#250;y tr&#250; ra ch&#250;c tu&#250;i.”

“H&#250;...h&#250;...!”

“Này, anh nh&#243;n con b&#243; n&#243;o l&amph;m con nu&#243;i m&#243;a sao d&#243;u đ&amph;n em gh&#243; quá v&amph;y?”  
B&#243;n t&omph;i ng&#243; ra. V&amph;i gi&#243;y sau anh c&#243;i t&omph;ng v&amph; nh&#243;a:  
“H&#243; h&#243; h&#243;...C&#243;u nh&#243;m r&amph;i. T&amph; nu&#243;i con ch&#243; Nh&#243;t đ&amph;y m&#243;a....”

Tí n&#250;a t&omph;i x&amph; b&#243;t l&amph;a ga vào b&#243; ria c&#243;a m&#243;nh.

Ch&#243; m&#243;a đ&amph;n th&amph; thi th&omph;i. N&#250;n v&amph;nh minh ch&#243; d&amph;đ&amph;t t&omph;i m&#243;c ngh&#243; thu&#243;t. Ngh&#243; thu&#243;t b&#243;t ch&#243; c. Cái “m&#243;t” nu&#243;i ch&#243; k&amph;i ng&#243; do đ&amph;âu m&#243;a ra nh&#243;? H&#243;c đ&amph;đ&amph;t Li&#243;n X&amph; ch&#243;ng? Kh&#243;ng c&#243; đ&amph;âu. N&#250;o ch&#243;m&#243;i ph&amph;t tri&#243;n t&omph; ng&#243;y “m&#243;c a”. Th&amph; thi ch&#243;c n&#250;o ph&amph;i l&amph;n vào b&#243;ng c&#243;nh c&#243;a h&#243; m&#243; ra th&amph; gi&#243;i T&amph;y Ph&amph;ng. Th&omph;i đ&amph;i khi b&#243;t ch&#243; c thì th&omph;ng ph&amph;i l&amph;a h&#243;n. L&amph; đ&amph;n m&#243;c l&amph; b&#243;ch. Đ&amph;o c&#243;ng l&amph;a đ&amph;c t&omph;nh c&#243;a m&#243;t lo&#243;i th&u đ&amph;y r&amph;y trong n&#250;u r&amph;ng Tr&amph;yng S&amph;n!

Nu&#243;i ch&#243; ch&#243;ng c&#243; ch&#243; đ&amph; làm c&#243;nh. M&#243;t cu&#250;n s&amph;ach kh&#243; đ&amph;c đ&amph;áo v&amph;y a đ&amph;c nh&243;a xu&#250;t b&#243;n Th&amph;y K&amph; phát hành t&omph;i h&#243;i ngo&#243;i: cu&#250;n N&#250;a Đ&amph;i Nh&243;n L&amph;i c&#243;a Ti&#243;u Dao B&#243;o C&#243;. Cu&#250;n s&amph;ach g&amph;n nh&243; là t&omph; truy&#243;n c&#243;a m&#243;t sinh vi&#243;n tranh đ&amph;u Hu&#243; d&amph;nh&#243;t tinh xu&#250;ng đ&amph;cng ho&#243;t đ&amph;ng trong lòng “đ&amph;ch”, d&amph;đ&amph;c k&amph;t n&#250;p vào đ&amph;ng C&#243;ng s&amph;n t&omph; năm 1974 và m&#243;i đ&amph;y d&amph;đ&amph;t b&#243; khai tr&amph; kh&#243;i đ&amph;ng v&amph;i đ&amph; tranh đ&amph;u cho t&omph; do dân ch&#243; t&omph;i Vi&#243;t Nam. T&omph;i nh&243;t ra đ&amph;c m&#243;t đ&amph;on kh&#243; thú v&amph;y nh&243; sau: Bí th&amph; t&omph;nh h&#243;y l&amph; trong m&#243;t bi&#250;t th&amph; l&amph;n yên tĩnh g&amph;n n&#250;i l&amph;a vi&#243;c...Cánh c&#243;ng to l&amph;n m&#243; toang, kh&#243;ng c&#243; chu&#243;ng b&#243;m nh&243;ng l&amph;i có m&#243;t con ch&#243; r&amph;t d&amph; n&#250;m &amph;n g&amph; đang g&amph;m g&amph;. Hai anh r&amph;t kh&#243; ch&#243;u, kh&#243;ng l&amph; l&amph;i kêu to l&amph;en v&amph;i c&#243;a kính trong nh&243;a đ&amph;ng kín, trong khi con ch&#243; đang h&#243;m h&#243; t&omph; n&#250;n đ&amph;n. Con ch&#243; kh&#243;ng bi&#250;t lai gi&#243;ng g&amph;, r&amph;t to l&amph;n, màu tr&amph;ng lu&#243;c, m&#243;t m&#243;t b&#243; h&#243; n&#250;n tr&amph;ng m&#243;t r&amph;t d&amph; t&omph;n v&amph;i kh&#243; a. B&#243;ng n&#250;o nh&243;y ch&#243;m l&amph;n ng&amph; i Minh H&#243;ng. Minh H&#243;ng gi&#243;t l&amph;u l&amph;i nh&243;ng d&amph;đ&amph;t b&#243; n&#250;o đ&amph;p m&#243;t mi&#250;ng vào v&amph;t áo. Ho&#243;i v&amph;i vàng nh&243;t m&#243;t c&#243;c đá n&#250;m vào ng&amph; i n&#250;o. N&#250;o nh&243;y l&amph;u l&amph;i s&amph;a r&amph;ng l&amph;en. Hai anh r&amph;t kh&#243; ch&#243;u đ&amph;nh b&#243; v&amph; thi trong nh&243;a c&#243;ng g&amph;i ra m&#243; c&#243;a g&amph;i ch&#243;.

M&#243;t ph&amph; n&#250; ăn m&#243;c di&#250;m d&amph;ua nh&243;ng v&amph;n c&#243;n n&#250;t qu&amph; m&#243;ua đ&amph; ra c&#243;ng gi&#243; con ch&#243; l&amph;i, h&#243;i lý do đ&amph;n g&amph;p v&amph;i m&#243;i kh&#243;ch v&amph;nh nh&243;a. Khi ng&amph; i ph&amph; n&#250; m&#243;i kh&#243;ch ng&amph; i u&#250;ng tr&amph;a đ&amph;đ&amph;t bí th&amph; t&omph;nh h&#243;y, Minh H&#243;ng than phi&#250;n v&amph; con ch&#243; d&amph;. Bà ta nói:

- Con ch&#243; qu&amph;i l&amph;m v&amph;a h&#243;i ra ti&#250;n đ&amph;ông. Tôi nu&#243;i đ&amph; cho thu&#243;t nh&243;y đ&amph;c. M&#243;i l&amph;n c&#243;n k&amph;i m&#243; đ&amph;c m&#243;y ph&amph;n v&amph;ng. M&#243;t ông c&#243;n b&#243; d&amph;bi&#250;u nh&243;a t&omph;i n&#250;m ngo&#243;i. Ông nh&243;a t&omph;i qu&amph;i n&#250;o l&amph;m.

Minh H&#243;ng v&amph;a Ho&#243;i nh&243;n nhau ng&amph;m. Th&omph;i ra bà ta l&amph;a v&amph; bí th&amph; t&omph;nh h&#243;y v&amph;a nh&243;a bí th&amph; t&omph;nh h&#243;y c&#243;n nu&#243;i ch&#243; đ&amph;c gi&#243;ng. Minh H&#243;ng nh&243;n m&#243;t:

- N&#250;o d&amph; th&amph; thi ch&#243; ph&amph;i x&amph;ch n&#250;o l&amph;i ch&#243;. N&#250;o c&#243;n ng&amph; i ta thi phi&#250;n l&amph;m. l&amph; đ&amph;y l&amph;i c&#243;nh kh&#243;a lu&#243;n.

V&amph; bí th&amph; t&omph;nh h&#243;y đ&amph;m nhi&#250;n:

- C&#243;ng c&#243; x&amph;ch đ&amph;y nh&243;ng ph&amph;i th&amph; n&#250;o ra đ&amph; gi&#243; nh&243;a ch&#243; kh&#243;ng ng&amph; i ta ra v&amph;nh t&omph; do l&amph;m. Ông bi&#250;t kh&#243;ng, n&#250;o r&amph;t k&amph;n &amph;n, to&#243;n &amph;n th&amph;t b&#243; nh&243;ng b&#243; l&amph;i m&#243;i n&#250;m cho n&#250;o d&amph;y đ&amph;c c&#243;n k&amph;i m&#243;

đ c vài cây vàng, h n nuôi heo n i u.

Ba ta tiếp tục phân tích, so sánh chi tiết chuy n nuôi heo và nuôi chó m t cách h t s c t  nhiên, nh  nói chuy n v i m t người thân trong gia đình. Nhìn phong cách của bà ta, Minh H ng và Hoài ch t nh  l i nh ng chuy n mà người ta đ m ti u v  việc l p gia đình c a bí th  t nh  y.

Trong kháng chiến và sau giải phóng khá lâu, ông v n s ng đ c thân. M i cho đến khi l n làm b i th  t nh  y ông m i l y v . V o ông l a m t nh n vi n trong cơ quan, cũng là người t  trong r ng ra. Nh n vi n trong cơ quan k  chuy n ông t n b r t ng . M t buổi chi u sau gi  làm việc, ông đến phòng b a ch i r i h i n a d a n a th t: “Tao b y gi  mu n l y v , m y ch u l y tao không, tao c  i li n”. Sau đ  là đ m c  i t  ch c theo n p s ng m i, k t hợp v i m t cu c liên hoan c a công đoàn cơ quan, ch  c  tr a thu c và b nh k o đ c th c hành ti t ki m. C  th  ngh i t i h nh nh ai gi ng đ c trong đ n v n. M t ch u ch  d c đ  c b a bí th  t nh  y c ng qu i v i đ d d ng c i c a quy  tr i cho mang v ng v  cho ch . M t  ng b i th  t nh  y h i v  b ng th  ngôn ngữ hi n th c r t... b i th  t nh  y. Sao m a x ng đ i v a l a th !  
T  đ u đ a nh t đ nh kh ng vi t chuy n người ch  vi t chuy n ch . Vi t xong đ c l i nghe ra kh ng ch  l a chuy n ch . Ch  th t!